CĂRTURARI BUCOVINENI ÎN SURGHIUN (II)

ION FILIPCIUC

Bukovinean scholars in exile (II)

(*Abstract*[*])

The author presents the correspondence between Constantin Noica and Stan M. Popescu (pseudonym of Ovidiu Găină), Vasile Posteucă and Stan M. Popescu, dating from 1969, 1971, 1976. In these letters there are discussed problems about the Romanian exile, culture in exile and Romanian culture in general.

Keywords: letters, exile, culture, Constantin Noica, Stan M. Popescu, Vasile Posteucă.

Constantin Noica, către Stan M. Popescu

Aleea Ornamentului 4
Bloc E 9, ap. 34
Berceni Sud
Bucureşti V

Stimate Domnule Popescu,

Vă scriu în urma îndemnului pe care mi-l dă Dl Faust Brădescu. Poate mă cunoaşteţi din scris şi cu siguranţă ne-am fi cunoscut dacă am fi trăit în aceeaşi lume, aci ori acolo, căci ne apropie specialităţile.

Mi-am luat îngăduinţa să vă trimit două mici lucrări originale recent apărute. Primind autorizaţia, ba chiar îndemnul să le traduc şi să le ofer spre editare oriunde s-ar putea, îndrăznesc să vă cer o mână de ajutor. După ce le veţi răsfoi, vă pot ruga să-mi spuneţi dacă măcar una din ele ar putea ispiti vreo editură de acolo? V-aş putea trimite prefeţele şi eventual câteva capitole din fiecare în traducere franceză, pentru ca editorul să-şi facă o idee. De rest om vedea după aceea.

[*] Traducere: Ana-Gabriela Drahta.

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

Îmi dau seama că rugămintea mea are ceva neobişnuit în ea. Am trăit... cu toţii atâtea lucruri neobişnuite, încât veţi ierta unui autor cu un sfert de veac de tăcere îndărătul lui să nu mai aibă măsura exactă a lucrurilor.

Vă pot face vreun serviciu aci? Aveţi nevoie de vreo carte, vreo revistă?

Cu o caldă şi colegială urare de împlinire cărturărească, vă trimit un „mulţumesc" din veacul al XVI-lea.

Dulce dăruire, Constantin Noica

Notă: Text olograf pe hârtie albă, format A4 (33 × 22 cm), îndoită spre a constitui patru pagini, scris pe p. 1 şi 3, cu cerneală albastră.

*

Vasile Posteucă, către Stan M. Popescu

Mankato, Minn[esota], 17 Faur 1969

Dragă Ovidiu,

Răvaşul tău din 4. X. 68 se uită încă la mine, cu ochi mari de tristeţe şi mirare. Necazurile prin care am trecut m-au rupt de la masa de scris. Zamfira a fost operată de două ori de cancer. Acum e mai bine. Doina a venit ca să ne vadă, ca să stea la patul de suferinţă al mamei, şi a trebuit să treacă printr-o grea operaţie şi ea. A fost operată la Mayo Clinic în Rochester, la urechea dreaptă. I s-a tăiat nervul. A avut, de copilă, o boală grea de ureche (oreillon), care a avut ca rezultat pierderea auzului în acea ureche şi un fel de migrene şi vertigii perpetue. A suferit mult. Acum e după operaţie şi pe cât pot judeca eu e mult mai bine. În curând va merge pentru o contravizită şi apoi va porni spre casă. Vrea să se mărite acolo. Tocmai pentru că s-a hotărât să plece înapoi, şansele noastre de a-l aduce pe Doru sunt acum minime. Americanii te ajută, dar ca să te scape de iad, nu să le joci festa şi să te plimbi. Dar aşa e viaţa: destinele sunt probleme întunecate, dictate de undeva din mai adânc. Poate că indienii (budiştii) au dreptate să vorbească de Karma, de texturi mintale pe care le plinim prin mai multe vieţi.

În tot cazul am fost bucuros şi fericit s-o văd pe Doina. Am învăţat enorm de mult prin prezenţa ei lângă mine. Am văzut clar distanţa ce ne separă de cei din ţară, chiar când ei nu sunt comunişti. Un anumit proces de satanizare s-a petrecut acolo şi ne vor trebui secole să refacem smerenia neamului. A lucrat adânc Satan şi a pervertit structurile cele mai intime, în adâncul adâncului.

Între timp, sper că măcar ai văzut „Drum", anul IV, No 4, cu articolul: *Între politic şi spiritual*. Vreau să rămân până mor, şi după aceea, pe această linie în care mă mângâie cumva o aromă din spiritualitatea lui Ionel Moţa.

Lui Mardarie i-am publicat un fragment de schiţă, dar din păcate Novac i-a tăiat sfârşitul, alcătuind numărul. Sper că va găsi restul şi că urmarea va rotunji

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

frumos povestea lui Mardarie, cu atâtea nuanțe de reavăn și de bucovinie. Suntem toți ca sub un blestem, că făcând viața, ne ucidem chemarea literară. Iar noi aicea luptăm cu distanțele și americanismul. Tustrei redactorii suntem la mari distanțe. Tipografia e în altă distanță. Așa că totul merge enorm de greu. Și uneori, dacă nu adesea, scârțâim ca oameni. În momente de mare revoltă ajung să strig: Dați-mi câțiva oameni și voi răsturna planeta. Trebuie să ne supunem toți unei noui școli de om nou. Nu funcționăm ca oameni, chiar dacă ne mai aducem aminte de slogane și programe educative și spirituale.

Te felicit pentru noile succese și numiri. E nevoie mare ca noi să ne validăm în profesie. Să arătăm că funcționăm. Mărturia vom depune-o măcar cândva, oricât de târziu. Cândva omenirea aceasta coruptă și otrăvită de minciuna și diavolismul iudaic, sdrențuită azi de masonerie, ca de-un imens cancer, își va reveni. Se va scutura de aceste lanțuri și obezi. Va reveni la Hristos. Atunci, sfielile noastre vor avea preț. Să rămânem măcar câțiva credincioși acestor sfieli, acestor ispite ale cerului, ale curățeniei noastre dintâi.

Doina îi va duce asigurările tale lui Băluță. Ea și Zamfira ți se închină de sănătate. Zamfira își aduce foarte bine aminte de tine. Vorbim adesea de Cernăuți, de capitolul acela de legendă în care neamul ne îngenunchia în extaze.

Institutul de Cercetări al lui Halmaghi e un început. Nu știu ce forme va lua. Halmaghi e elev al lui Gusti. Pentru neamul românesc în America ar putea pune temelie unui lucru frumos. Cu atât mai mult cu cât instituțiile noastre tradiționale (Uniunea și Liga, Episcopia lui Valerian) sunt în decădere, înclinate spre moliciune și dialog, tracasate și robite de masonerie, timorate de mahării jidani care stăpânesc în Statele Unite toate pozițiile-cheie.

Niciodată n-am fost mai singuri, mai la aman. Dar pentru asta, niciodată nu am fost mai tari. Noi suntem tari în majoritatea absolută de unul singur, cum îmi place mie să zâmbesc a râde...

Aștept de la tine poeme. Cele din trecut mi-au plăcut enorm. Aveau ceva de desnădejde, de moarte în ele. Scrie și trimite, ca să am permanent ceva de la tine în mapele redacției.

Cu trimiterea revistei am dus-o greu. A fost o grevă nenorocită a docherilor din New York și nu mi-au primit revista la poștă. Cu avionul nu pot trimite. Costă o avere, dincolo de puterile mele. Te rog scrie-mi.

Cu mare drag și cu o nuanță din „Nimeni nu se mai întoarce":

Vasile Posteucă

Notă: Text dactilografiat pe hârtie albă, format A4 (31 × 19,2 cm), scris față și verso, unde are imprimată anvelopa AÉROGRAMME • PARAVION, adresa expeditorului „Vasile Posteucă / Box 105 / Mankato, Minnessota / 56001" și a destinatarului „Prof. Stan M. Popescu / Bartolomé Mitre 2669 / Buenos Aires / Argentina". Semnătura cu cerneală albastră.

*

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

Stan M. Popescu, către Vasile Posteucă
[Antet imprimat:]
Stan M. Popescu
Profesor de Psicologia en la Universidad del Salvador
Bartolomé Mitre 2669. Buenos Aires
Republica Argentina

Buenos Aires, 25. II. [19]69

Dragă Vasile,

Ai petrecut momente de mari şi adânci bucurii, amestecate cu înfricoşări şi dureroase nedumeriri. Dumnezeu îţi va ajuta şi Zamfira va fi din nou sănătoasă. Cunosc multe cazuri de însănătoşire după două sau trei operaţii!

Ceea ce mă surprinde este hotărârea Doinei de a se întoarce. Mi-amintesc de clipele din trecut, acum douăzeci şi opt de ani, când povesteai de Doina şi Doru, când treceai de la Zamfira la copii şi de la copii la Zamfira; parcă povesteai un basm de nerealizat! Câtă nostalgie, cât dor şi tristeţe te-apuca când retrăiai clipele alături de ai tăi! Şi cât de impersonali, seci şi reci erau pereţii de scânduri ai barăcilor din Marienehe şi Buchenwald! Ce s-o fi petrecut în inima şi în cugetul Doinei? Cum poate ea să-şi părăsească părinţii, aşa, numai la perspectiva unei căsătorii, departe, fără să simtească căldura protectoare a dragostei părinţilor? Acum câteva luni, am primit o scrisoare din Germania. Îmi scria o româncă, care acum douăzeci şi patru de ani mi-a fost logodnică în munţi (între Măgura maramureşană, Rarău şi Giumalău) şi care acum e căsătorită cu un inginer. Fugiseră din ţară şi se refugiaseră în Austria, apoi în Germania. Îmi scria: „Nu ştiu dacă am ieşit din iad şi am intrat în rai sau invers!" Încă nu a reuşit să se integreze şi să se adapteze bine şi totuşi îndrăzneşte să compare, ca şi când ar fi vorba de două rochii. Mă întreb dacă aceşti 24 de ani de comunism nu le-o fi atrofiat tinerilor şi oamenilor de vârstă mijlocie sensibilitatea şi capacitatea de a judeca obiectiv! S-ar mai putea întâmpla ca să-şi facă iluzii desfigurate când ajung în Apus. Poate cred că lumea de aici, când îi primeşte, să-i ducă în triumf, să le dea tot şi să trăiască fără nici un fel de sforţare, ca recompensă pentru a fi părăsit tirania! Cine ştie ce se întâmplă în mintea mecanizată a românilor de acolo! S-ar mai putea întâmpla să se fi obişnuit atât de mult cu lipsa de libertate, încât să li se fi fosilizat sau împietrit calitatea intelectivă de apreciere a unor valori, care pentru orice fiinţă omenească sunt fundamentale pentru o supravieţuire spirituală. Acolo nu trebuie să-şi caute de lucru, pentru că statul îi obligă să lucreze, le dă o leafă determinată, le oferă „panem et circenses" prefabricate, iar ei se mişcă automat pe şinele de fier ale „normelor"! Ceva, în articulaţiile procesului gândirii românilor din ţară, a început să ruginească. Au fost obligaţi să-şi însuşească o nouă scară de valori, adoptând un Weltanschauung hibrid, simplificat la câteva sloganuri stercolipate, care au zdrobit şi au rupt zăgazurile stăpânirii de sine, a autocontrolului şi bunei cuviinţi. Idealul simţurilor a luat locul idealului spiritului.

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

„Umbra" lui Jung începe să se înstăpânească pe teritoriul conştiinţei. De aceea nu mai putem să ne înţelegem, deşi vorbim aceeaşi limbă. Poate că de aceea nu ne mai rămâne decât „seuftzen und stöhnen", căci restul e în mâna Celui de Sus. Unamuno spunea că cel care suferă nu poate reacţiona dacă n-ajunge întâi în fundul puţului. Abia atunci începe să lupte ca să învingă dramaticul întunerec şi se zbate să respire din nou atmosfera luminată.

Îţi voi trimite ceva pentru revistă. Dacă nu versuri, măcar zece dolari. Sunt cuprins de febra scrierii unei cărţi. De cinci ani lucrez la ea: *Elitele dirigente, conflictele şi dirijaţii*. Am ajuns să scriu nouă capitole. Îmi mai lipsesc patru. Sper să le termin la sfârşitul lunii mai, dacă-mi va ajuta Dumnezeu. De câte ori cetesc o carte publicată în U.S.A., privirea îmi alunecă pe rândurile prefaţei şi mă uluiesc mulţumirile aduse cutărui profesor, coleg, ex-discipul, secretarei, bibliotecarului, Institutului X şi Y etc., care au făcut posibilă apariţia cărţii. Eu va trebui să aduc mulţumire Celui de Sus că mi-a dat sănătate. Nimeni nu mă ajută sau nu mă poate ajuta. Ce greu este să lupţi singur! Şi ce frumos!

Nu am primit „Drum", cu articolul *Între politic şi spiritual*. Poate s-o fi rătăcit pe drum. Oricum, îl voi ruga pe Emil să-mi împrumute acest număr.

Sărutări de mână Zamfirei şi urări de însănătoşire grabnică! Doinei, o caldă îmbrăţişare. Când am văzut-o cred că avea numai câteva luni... Acum e mai mărişoară. Spune-i din partea mea că în pragul hotărârilor mari, afară de examenul critic al strictei logici, e nevoie şi de al conştiinţei. Dumnezeu s-o ajute!

O călduroasă îmbrăţişare, dragă Vasile!

Notă: Text dactilografiat pe hârtie albă, format A4 (29 × 21 cm), scris pe o faţă şi pe cealaltă, fără semnătură.

*

Vasile Posteucă, către Stan M. Popescu

Mankato, Minn[esota] / 5 Dec[embrie] 1969

Dragă Ovidiu,

Îţi mulţumesc pentru răvaş, cât şi pentru poeme. Vor apare anul viitor (1970). Numărul ultim al anului acestuia e încheiat. Mie poemele tale îmi plac. Eu cred mult în talentul tău, în adâncimile simţirii tale. Eşti un poet rasat. Cred că înainte de orice eşti poet. Asta se vede clar când te citesc. Păcat că ai încercat cu forţa să te lecuieşti de această hemoragie a inimii (în fond fără leac), care ne aduce nuntirea cu metafora şi ne amăgeşte mereu spre ferestrele visului.

De mergi în Europa şi ai timp, încearcă să încopciezi un volum de poeme. Numai atunci vei putea vedea ce splendide isvoare poţi desfunda şi activa din adâncurile nisipurilor din noi, din amintiri, din genotip, cum zic eu adesea.

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

Lui Băluță i-am scris de tine. Noi (Păr[intele] Uşeriu şi eu) i-am trimis una sută de dolari. Ne-a scris Doina: primind banii a plâns mult şi şi-a adus aminte de noi toți, de acele sfinte vremuri în care el s-a apropiat de Căpitan, ca şi de noi.

Eu îi voi mai trimite ceva în lunile ce vin. De vreai să contribui, trimite partea ta la mine şi eu voi adăuga restul până la o sută şi voi trimite. Noi trimitem copiilor noştri (Doinei şi Dorului) printr-un birou de afaceri, Chima. Plătim trei dolari la suta de dolari transmisă. Ei acolo primesc 16 lei pentru un dolar.

Acum îl aşteptăm pe Doru să vină să ne vadă. Zamfira, după cele două operații de cancer, nu se simte bine şi ține mult să-l vadă. Am făcut toate formele şi acum cerşim pe la uşile mai marilor de aici pentru intervenții. Eu nu vreau să tratez în nici un fel cu comuniştii. Copiii mei, de e să vină, trebuie să vină în baza dreptului lor la libertate şi umanitate, nu prin lepădările şi trădarea mea. După moartea lui Moța şi a Căpitanului, eu nu mai pot pune familia înaintea neamului şi a credinței în Dumnezeu şi Hristos.

Înainte îmi făcusem relații bune aicea. Aşa am adus-o pe Zamfira şi apoi pe Doina. Dar Doina ne-a făcut bucata. N-a înțeles nimic din drama vremii noastre, nici din lumina de viitor a neamului. A jucat-o pe îndrăgostita. Şi plecarea ei ne-a stricat tot. Americanii nu te ajută pentru plimbări, ca coana Chirița cu avionul. Acum ne străduim să ne creiem alte prietenii, alte înțelegeri. Vom reuşi? Numai Dumnezeu ştie. Numai el ne poate ajuta.

Cât despre Uscătescu şi Răuță, nu ai dreptate. Aceşti doi corifei s-au purtat prost. Nimeni nu i-a iubit şi stimat mai mult ca mine. Dar Uscătescu, afacerist şi nărăvit la bani, umflat pe dinăuntru de glorie, a primit invitația celor din țară, ca apoi să scrie în „Destin" (Cultură şi libertate) că: „Scrisul şi creația artistică în Țară s-au desprins în noua conjunctură de dogmatismul realismului socialist (nici el, Uscătescu: nu mai zice comunist) şi necesitatea unei libertăți a faptului cultural a fost din nou proclamată, nu numai din sânul oamenilor de cultură, ci uneori chiar de la tribuna purtătorilor de cuvânt ai faptului politic." Lasă că ambele articole ultime ale lui sunt vorbărie goală, dar ceea ce afirmă el despre schimbarea din țară e pură minciună. Nu s-a schimbat nimic în țară. El face comerț cu Resereul şi trebuie să facă asemenea concesii minciunoase şi mişelnice.

Nici nu a venit la Congresul Societății Academice Române de la Washington D. C. Se plângea înainte de Congres, prin Europa, că i se face nedreptate. De fapt, nedreptatea şi-a făcut-o singur, fiind lichea şi de vânzare. De venea la Congres l-aş fi jumulit cu duritatea sfintelor mânii ce m-au cuprins văzând cum trădează, cum o scaldă.

De aceea, nu vei fi surprins, sper, să citeşti şi o aspră diatribă contra lui Uscatu, în „Drum"-ul care vine. De va dovedi că nu-i adevărat, îmi voi cere iertare, dar pe cât ştiu de la Mircea Popescu (secretarul Societății Academice Române) şi de la Păr[intele] Bârlea (ca şi de la mai toți cei din Europa, care au venit la Congres), el e vinovat. S-a vândut. Şi acum face ca Rugină: se apără. Se vaietă. Cazul lui e extrem de ruşinos, tocmai pentru că s-a dat drept teoretician al

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

naționalismului și Creștinismului. America Latină a îndrăznit să vadă în el un profet al zilei de mâne. Și, când colo, el e numai un colos de vorbe goale, cu picioare de lut. Ni se prăbușesc idolii!

Destul că vei merge în Europa și vei sta de vorbă cu toți și-ți vei da bine seama de cele ce se întâmplă. Nouă, celor care am văzut lumina de la Majadahonda, nu ni-s iertate asemenea virări spre stânga, chiar dacă exilul ar fi să dureze dincolo de mormintele noastre.

De ai legături cu Uscătescu, te rog scrie-i. Nu-l adula, ceartă-l. Nu vrem moartea nimănui, dar nu vrem să fim tratați cu seringa de vaci de către acești mitici și meteci ai intereselor personale. Mai ales cei ce scriu cuvinte mari, umblând cu limba de șapte coți pe umeri trebuie să plătească odată. Trebuie să dovedească prin moarte și cruce că au slujit adevărul care poate fi exprimat în cele din urmă numai prin tăcere.

De Răuță mă ocup mai puțin. El e modest. Face comerț. Dar asta i-a fost vocația. Intelectualii au mari datorii. Uscătescu nu e singur. A început s-o scalde și Mircea Eliade, alt fricos și lepădăreț. Îi voi spune pe șleau.

De mergi prin Europa, du-te și-l vezi pe Sima. Du-te și la Aravaca, la dl Iasinschi. Noi de aicea trebuie să le arătăm dragoste la toți.

Tot dragul de la Zamfira. Vorbim ades de tine, de voi.

Cu drag: Vasile Posteucă

Notă: Text dactilografiat pe hârtie albă, format A4 (29 × 21 cm), două pagini, semnătura olografă cu cerneală neagră.

*

Stan M. Popescu, către Vasile Posteucă

B[uenos] Aires, 14. XII. [19]69

Dragă Vasile,

De data aceasta îți scriu mai repede. Nu mai las să treacă luni de zile. Mă îngrijește mult faptul că începem să ne destrămăm din nou. Am impresia că lipsa de informații juste și adevărate ne face să luăm hotărâri cam pripite. Mă refer la furioasa atitudine pe care o avem unii din noi (și tu te-ai aliat acestei campanii) contra lui Uscătescu și Răuță. Trebuie să-ți dau niște date: atât H. Sima cât și Costea au profitat de toate avantagiile și comoditățile de pe urma relațiilor dintre cei doi și Falanga Spaniolă. De când s-a mutat R. Ghenea în Spania (1965), cunoscut ca adversar al lui Uscătescu din 1946, H. Sima a început să-i atace. Dar mai e un motiv: unicii care sprijină în mod masiv Căminul Legionarilor al D-lui Iasinschi sunt Uscătescu și Răuță, iar lui Sima nu-i prea convine ca D-l Iasinschi să conducă Căminul... Scrisul lui Uscătescu în „Destin" nu-i chiar așa de rău. El nu primește nici un gritar de la Comitetul din Londra sau Washington ca să scoată

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

revista sau să publice cărțile în românește, în timp ce șmecherii de la ziarul „România" nu fac altceva decât să trăiască pe spinarea guvernului nord-american.

Acest lucru ne explică obiectivitatea scrisului lui Uscătescu. Faptul că afirmă că „scrisul și creația artistică în Țară s-au desprins în noua conjunctură de dogmatismul realismului socialist" nu diferă sau nu se deosebește cu nimic de afirmațiile lui H. Sima din EXILUL ROMÂNESC din anii 1965 și 1966, care constata cam aceleași lucruri pe plan național. Se vânduse oare lui Ceaușescu H. Sima? Nu cred. Nu cred nici de Uscătescu. Dar a intrat strechea între noi. Trebuie să ne sfâșiem și să găsim pretexte cu orice preț ca să ne sfârtecăm.

În 1965 și 1966, când am stat de vorbă cu șeful legionarilor din Rio (Faust Brădescu), nu-i spusesem că parte din legionari îl considerau vândut pentru că avea legături cu un atașat cultural de la Legația comunistă, care îi dăduse dicționare enciclopedice și broșuri românești pentru români și cu care avea relații de vizită. NU credea, deși evidențele erau clare (chiar el îmi mărturisise), totuși nu credea că se vânduse. A avut dreptate. E om dintr-o bucată. El i-a dat adresa mea lui Noica. Eu pe Noica nu-l cunosc. Dar e român care a suferit în temniță și care scrie bine. Nu cred că editarea în spaniolă a volumașului său *Lysis* ar putea contribui la slăbirea spiritului nostru de români și legionari. După cum cred că publicarea articolelor din „Scânteia" în editurile românești din Europa (conduse de băieții noștri) nu poate să contribuie la slăbirea lor ca legionari (e vorba de acele articole care justificau răcirea de Moscova). *Lysis* e o broșură care conține ideea că iubirea lui Socrates și a lui Hippothales față de Lysis nu este de nuanță homosexuală; este o interpretare originală, un punct de vedere.

Mă surprinde că te alarmezi atât de mult. Cred că exagerezi importanța influenței comuniștilor, pe de o parte, și pe de altă parte exagerezi rolul pe care ni l-ar putea atribui comuniștii nouă, adică însemnătatea pe care am avea-o noi pentru desfășurarea lucrurilor din țară. Nu-ți dai seama că suntem niște păpuși în mâinile destinului economic și politic al USA și Rusiei? Nu ai văzut cât de mult preț pun comuniștii pe părerea celor din Occident, când au invadat Cehoslovacia? NICI UN DEGET NU S-A MIȘCAT CA SĂ SALVEZE LIBERTATEA! Chiar guvernul român din România nu joacă mare rol. Și ei sunt niște mici piese de joc. Dar[ă]mite noi!

Strategia și tactica comunismului le cunosc foarte bine. Știu că încearcă să readucă elemente capabile în țară sau să le neutralizeze. Dar nu trebuie să uităm că mai întrebuințează încă un metod (sau „o metoda"): ÎMPRĂȘTIEREA ZÂZANIEI ȘI A NEÎNCREDERII ÎNTRE NOI. Aici avem câțiva foști liberali și țărăniști. Există un tip, Tătărescu, care e fiul sau nepotul lui G. Tătărescu, și care acu are o întreprindere de import-export cu comuniștii. S-a îmbogățit enorm. Acest Tătărescu este vărul lui Mărculescu, alt nepot de al lui G. Tătărescu, care fusese pe vremuri consul și atașat comercial sau cultural în Occident. Ei bine, Mărculescu e bot în bot cu Tătărescu și cu Emil Popa. Nu zic că Emil se întâlnește cu Tătărescu, dar se vizitează des cu Mărculescu. TREBUIE SĂ-L CONDAMN ȘI SĂ-L PECETLUIESC

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

PE EMIL POPA că s-a dat cu comuniştii? Nu cred. R. Ghenea şi-a adus mama din ţară şi a stat cu el la Madrid câteva luni. Cum a reuşit să obţină viza? Nu ştiu. DAR ŞTIU CĂ GHENEA NU S-A DAT CU COMUNIŞTII.

Nici eu nu mai urăsc. Ţi-am mai scris-o acum câţiva ani. Nici pe Sima, dar nici pe Boeru, nici pe Gh. Costea. Pe nimeni nu urăsc. Dar asta nu înseamnă să nu-mi dau seama de realităţi şi să nu văd că voi, comandanţii, trebuie să vă uniţi şi să strângeţi rândurile (deşi toţi am ajuns la o vârstă la care puţin mai putem face pe teren politic...).

Dragă Vasile, nu trebuie să te îngrijeşti de mine. Nu voi lua „linia Noica", ci îl voi ajuta ca şi cum aş ajuta pe orice frate care a suferit în temniţe. Nu mă interesează dacă îl pun ciolovecii să-mi scrie. Atâta timp cât nu îmi cere nimeni să-mi vând conştiinţa totul merge bine. Dacă prezentând manuscrisul lui *Lysis* la o editură spaniolă înseamnă să te dai cu comuniştii, atunci într-adevăr că nu mai vreau să ştiu nimic de „ai noştri" şi-mi văd de treaba cu catedrele, cercetările şi necazul meu. Pentru că MI-AR FI SCÂRBĂ DE ATÂTA MIŞELIE ŞI MURDĂRIE DE INIMĂ. Cred că, în ţară, în Carpaţii septentrionali, nimeni nu s-ar îndoi de unul care şi-a pus pielea la bătaie. Aici însă, cum îţi spuneam la începutul scrisorii, NU MAI AVEM CE FACE ŞI ACUM NE SFÂŞIEM ÎNTRE NOI PE ALTE CHESTIUNI, nu ne mai interesează „simismul", „mexicanismul", legionarismul sau liberalismul, ci ne îngrijeşte faptul că unul ar putea să fie mai preţuit decât altul în ochii mulţimei, iar, dacă observăm asta, atunci ne aruncăm ca lupii pe el ca să-l sfârtecăm în bucăţi!!!

În privinţa lui Stănicel, întreabă-l pe Emil. El a stat mult de vorbă cu el. Când am ajuns eu în casa lui Emil, erau deja pe terminate cu cina. Emil îl susţinea pe Stănicel, mai ales cu ideea lui de a vedea în Vasile Andrei sau în Horodniceanu pe viitorii şefi. El trebuie să-ţi povestească mai mult, dacă vrea şi dacă e cinstit. Dar îţi va răspunde că nu l-a luat în serios, căci aşa e firea lui Emil: niciodată nu are curajul să spună „alb" sau „negru", ci îi place să ţese fin, indirect, să bage mici intrigi, iar el să stea bine cu toată lumea. Dar e şi el de-al nostru. Şi el e un fiu al pribegiei amare, deci supus legilor tensiunilor, nehotărârilor, bănuielii, neîncrederii şi oboselii (terminând, ca toţi, cu bătrâneţea şi moartea).

Poate că te vei mira că fac judecăţi şi raţionamente generalizate în privinţa exilului, înglobându-ne şi pe noi în sfera celora care suferă evoluţii în pribegie. Vei spune, poate pe drept cuvânt, „noi suntem năzdrăvani" şi nu ne putem compara cu ceilalţi exilaţi, dar douăzeci şi opt de ani de exil au fost suficienţi să ne arate aşa cum suntem: fiinţe omeneşti cu un ideal nobil, dar cu carne vulgară şi osânză. Uite ce am ajuns: împărţiţi în cinci grupuri: simişti, garnetişti, iasinchişti, papanacişti şi independenţi... Nu mai vorbesc de aceia ce s-au dat cu liberalii sau cu ciolovecii! Ţi-aminteşti de oscilările şi fluctuaţiile unora dintre noi în lagăr la Buchenwald? Eram tineri şi plini de vigoare spirituală şi vitalitatea morală! Ei bine, cu cât mai mult ne apropiem de fatala vârstă de 60 de ani, cu atât mai mult ne relativizăm anumite valori şi suntem mai indiferenţi faţă de intransigenţa tinereţii. Ne

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

„telurizăm", ne facem tot mai telurici, mai interesați, iar aceia care scriem (nu importă ce: eseu, filozofie, critică, poezie, dramă etc.) suntem mai mult tentați să fim tarați de trecătorul și amăgitorul farmec al deșertăciunii și al vanității. Iar aceia ce nu scriu și se ocupă cu negoțul sau comerțul nu-s mai breji: strâng aur ca să-l mânânce moliile.

Să fim treji, Vasile dragă: dușmanii nu trăiesc numai la București, ci și în sufletul nostru. Dar dacă e vorba să ne păzim de comuniștii din țară, atuncia SĂ FIM UNIȚI și să NU ACCEPTĂM CA DUȘMANUL SĂ ÎMPRĂȘTIE NEÎNCREDEREA ȘI ZÂZANIA ÎNTRE NOI. Mai bine mă las amăgit de unul, decât să păcătuiesc și să neîndreptățesc pe doi, acuzându-i de mișelie sau slăbiciune, când în realitate, peste vreo 5 sau 10 ani, am putea da dovezi de slăbiciune noi înșine, iar cel acuzat azi să continue a fi tare! Dar ce să mai vorbim de 5 sau 10 ani... când „moartea la toți veghează" și ne seceră când ne e mai dragă lumea.

Fii atent și tu cu această relativizare energetică de care dai dovadă în momentul actual. S-ar putea să fii nedrept cu Uscătescu și cu Răuță. Fii mai înțelegător cu ei. EU ÎI CUNOSC. ȘTIU CĂ NU SUNT VÂNDUȚI, DAR SUNT ORBIȚI DE PASIUNE ȘI DE INVIDIE. EI AU PRIVILEGIUL – puțin obișnuit în zilele noastre – de a trăi încă pe dimensiunile de acum 30 de ani. Știu să urască mult și să fanatizeze profund. Păcat numai că nu știu să întrebuințeze fanatismul pentru unirea noastră. PĂCAT CĂ ÎL ÎNTREBUINȚEAZĂ PENTRU DESTRĂMARE ȘI VENIN.

Zilele ce ne mai rămân de trăit (pe acest pământ) să le întrebuințăm pentru alinarea durerilor oropsiților, ale pribegilor și ale aproapelui nostru. Restul e apă de ploaie (cum spune Shakespeare...). Ne mai rămân două lucruri: RUGA ȘI MUNCA, lucrul și rugăciunea. Îți trimit o caldă îmbrățișare și 10 dolari.

P. S. Am mai cetit o dată ultima ta scrisoare. Mi-am dat seama că am uitat să-ți scriu de Popinciuc. El lucrează mult. Se mai întâlnește cu E. Popa, Găzdaru și Șeitan. Cu ceilalți români nu prea are relații. Afirmă mereu, unde poate, că nu vrea să se mai întoarcă în țară, chiar dacă ar fi liberă. Dacă nu-ți scrie, nu cred că o face din „Mihovenită", ci din simplă delăsare. Suferă de „tedium vitae". Se apropie de 60... Cârdu îți transmite ție și Doamnei multe urări de bine și fericire cu ocazia Sfintelor Sărbători.

Și totuși, între rânduri, am căpătat o senzație de tristețe și de amărăciune pe care niciodată nu am simțit-o ca acum. Ce se întâmplă? Ești bolnav? Sau ești îngrijorat de boala Zamfirei. Eu am cunoscut multe persoane aici, operate de două-trei ori, care trăiesc perfect de bine. S-au lecuit. De ce nu ar ajuta-o Dumnezeu și pe Zamfira, care a suferit așa de mult și a dat dovadă de o uriașă rezistență spirituală?

Un Crăciun plin de fericire și un An Nou plin de noroc și bucurie.

Notă: Text dactilografiat pe 4 coli de hârtie albă, format A4 (29 × 21 cm), prima cu antetul imprimat „Psicologia Industrial" / „Revista de psicologia aplicada, experimental y general" / Director: Stan M. Popescu / Redaccion: Bartolomé Mitre 2669 – Administracion: Rivadavia 717, Piso 7° – tel. 34-4611 / Bucnos Aires – Argentina". Copie xerox, original nesemnat.

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

*

Vasile Posteucă, către Stan M. Popescu

Mankato, Minn[esota] / 20 Decembrie 1969

Dragă Ovidiu,

Îmi pare bine că te-ai aprins un pic, că iai lucrurile la inimă, că te doare şi te interesează. Admir şi admit ţinuta de largheţe de spirit, de nobleţe pe care te plasezi. În general, ai perfectă dreptate. Unuia care a suferit mult nu-i stă deloc bine să facă nedreptăţi, să muştruluiască oameni pe nedrept. Mai ales noi nu trebuie să aruncăm umbre asupra altora. Tocmai fiindcă am fost de decenii acum, victimele calomniei, ale acuzelor nedrepte, ale zidului de mişelie care ne-a înconjurat şi ne mai înconjoară.

Ai dreptate în toate, exceptând cazul Uscătescu, această inimă care s-a uscat, punându-se la pas cu numele şi care stă gata de orice preacurvire şi vânzare. Am informaţii ample de la Iasinschi asupra lui. Nu a ajutat Căminul Moţa-Marin, cum crezi. Cel ce a ajutat a fost Răuţă. Zic şi pentru el: a fost, deoarece nu mai este. Nu mai ajută Căminul. Au venit la dl Iasinschi să-l oblige să schimbe numele Căminului, pentru că numele Moţa-Marin e prea politic, nu e cultural şi nu e în pas cu vremea. Întreabă-l pe dl Iasinschi, de nu mă crezi.

Nu. În privinţa intelectualilor care se şmecheresc şi se vând, desecrând cuvântul, nu am nici o milă, nici o scuză. Ei nu mai sunt copii. L-am atacat şi pe Mircea Eliade, destul de direct, în Buletinul Comitetului Naţional al Românilor Americani (scos de Chirilă Ciuntu). Poate-l vei primi şi-mi vei citi acel articol: *Gânduri pentru exil*. Aş ţine chiar mult să-mi citeşti acel articol. Poate ţi-l trimite Ciuntu. De nu, dă-mi un semn şi ţi-l voi trimite eu, chiar dacă ar fi să-l bată Zamfira la maşină. Cetindu-mă, vei vedea pe ce poziţie „furthest out" mă plasez. Şi poate că mă vei înţelege şi iubi. Nu sunt nici „întinerit" subit, prin cine ştie ce drog magic, şi nici pornit să neliniştesc oamenii. Apăr numai o linie de onoare a generaţiei noastre în exil, aşa cum ar apăra-o George Racoveanu, Ion Ionică. Sunt sigur de ce spun: cum ar apăra-o în cuvinte de foc, nu slabe ca ale mele, dl Ionel Moţa.

Cu Noica fă ce crezi de bine. Eu ţi-am scris acele lucruri ca să fii informat. Nu cred că te vei vinde ori că vei încetini lupta. Dar e bine să ştii, să-ţi deschizi ochii. Eu, prin „Drum", printr-o muncă aspră de decenii acum, mi-am creiat relaţii în toate continentele şi sunt în oarecare măsură informat. Când îţi voi arăta cu documente, acte şi scrisori, ce am păţit cu Monseniorul Octavian Bârlea, vei rămâne crucit. Comuniştii sunt mult mai tari, mai fanatici decât crezi şi mult mai periculoşi pentru exil, ca şi pentru toată lumea vestică, de nu ne trezim. Vestul acesta, în care noi dormim şi benchetuim, se va prăbuşi. Comuniştii sunt febril la lucru. Masoneria mondială susţine înaintarea comunismului, cu scopul criminal de a-l distruge pe Isus Hristos. Eu ştiu ce spun.

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

Răspund cu capul, cu inima şi cu viaţa mea pentru asta. Şi, până la urmă, tocmai fiindcă ştiu, pentru această ştire, duşmanii luminii nu mă vor ierta. Mă vor ucide. Dar cu asta sper că voi împlini, dând sens mai limpede acestei vieţi umile şi amărâte, în care singurul destin mi-a fost condamnarea de a nu avea destin.

De iai lucrurile uşor, te condamni, dragă Ovidiu. În ţară nu s-a schimbat nimic. Râd comuniştii de noi şi de toţi oamenii politici ai Vestului, când ne duc şi ne transformă în idioţi utili. Urmarea? Se pare că n-o mai poate împlini nimeni dintre noi. În lupta mea pentru unire, mi-am stârnit chiar unele nemulţumiri şi duşmănii. A trebuit să revin şi să-i asigur pe dl. Iasinschi chiar, pe Virgil Mihailescu, că „nu e nici un pericol de unire", să nu ne certăm degeaba.

De Emil ştiu atât. A insistat cel mai mult pe lângă Iasinschi pentru o refacere a unităţii. Dl. Iasinschi, pe noi doi, ne tratează cu dragoste, dar şi cu tristeţea de a ne şti altundeva, pe alt plan. (Vorbesc de Emil şi de mine.)

În fond, toate se reduc la una: suntem încă superficiali. Nu am ajuns la noi înşine. Nu-l trăim pe Hristos în inimă, cum zice Sfântul Apostol Pavel. De am fi ajuns toţi la acel nivel interior, înţelegerea ar fi extrem de uşoară.

Aşa cum suntem azi, nu ne separă numai bisericuţele legionare, ori partidele politice româneşti, ci şi o treabă mai neagră, mai a dracului: apartenenţa multora la masonerie. O fac pe secreţii, dar râd de noi şi ne urăsc. Îşi dau seama că s-au vândut şi că s-au lepădat de cei din mormânte. Cu aceştia nu se mai poate lucra. Ei sunt însă mereu printre noi şi încurcă ţele. Se află mereu în treabă, dar nu fac nimic. Nici măcar nu spun Tatăl Nostru, dimineaţa.

Cu mine nu trebuie să fii în tensiune şi conflict, dragă Ovidiu. Du-te înainte, cum îţi dictează inima. Eu nu am bisericuţă. Eu cred că am chemarea interioară de a ajuta pe unii fraţi să-şi găsească propriul centru, meditând, rugându-ne. Cu asta cred că revenirea la frumuseţile generaţiei noastre se împlineşte. Totul e să devenim tot mai mult: oameni noui, în sensul Căpitanului şi al lui Moţa. Aci, la acest punct, pe acest nivel, nu suntem una, nu ne mai înţelegem şi regăsim. Dar, la ce să mai insultăm tăcerea. Când ai timp, trimite-mi ceva poeme. De vreai, scrie-i lui Uscătescu şi provoacă o desmințire din partea lui. E păcat de un asemenea om s-o ia razna, ca ultimul mitică şi băiestruc.

„Drum" îţi vine în curând.

Sărbători fericite şi Anul Nou cu bine.

Ca un frate: Vasile Posteucă

P. S. Te rog mult: nu arunca aceste scrisori. Ele constituie o mărturie sub luceafărul generaţiei noastre. V.

Notă: Text dactilografiat pe hârtie albă, format A4 (29 × 21 cm), două coli scrise pe o singură faţă, semnătura şi post-scriptum olografe, cu cerneală neagră.

*

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

[Fragment]

Nu-i urâm pe cei din țară care au fost frânți în bătăi și spălați la creier, ca să se lepede, să colaboreze. Dar e datoria noastră să strecurăm prin șapte site ce ne vine de la ei. Ei colaborează cu politrucii lui Ceaușescu. Iar noi, cei din exil, trebuie să murim pe poziția lui Moța, pentru adevărul lui Hristos.

Prin Zamfira, după luni de chinuri și presiuni, eu am aflat lucruri extraordinare, pe care nici o minte de bunăcredință nu le-ar putea admite și pricepe.

Toți care vin de acolo sunt școliți cum să ne rupă șira spinării, cum să ne convingă spre dialog și colaborare. Din cursa în care am căzut eu cu familia, numai Dumnezeu și sfânta nebunie m-au salvat. De eram slab, articolul meu cu păreri juste, *Între politic și spiritual*, nu apărea. În locul lui apărea ceva căldicel. Mi-a trebuit un moment dramatic, de rupere de niveluri, ca să descopăr că ai mei aveau misiunea precisă de a mă „întoarce". Acum, Zamfira vede. E cu mine. Mi-a mărturisit. Dar numai după luni de zile, cu mare greu. Gealații comuniști, ajutați de zombiștii americani (jidani care aplică metode de psihologie, cu droguri în Statele Unite) au ajuns să „sinucidă" suflete, să le răvășească, refuzându-le moartea. Din această prăbușire și răvășire spirituală puțini își mai pot reveni. Nicolae Pătrașcu și-a revenit și, văzând ce-a făcut, s-a spânzurat. Faptul că el s-a spânzurat ne dă speranțe că mulți din cei spălați la creier își vor reveni. Dar deocamdată ei lucrează sub presiune, din „poziția de demascare".

Tu, ca profesor de psihologie, mai ales după ce ai cetit *Piteștii* a lui D. Bacu, vei înțelege ce-ți spun eu, ce încerc eu să-ți spun. Vremurile sunt într-adevăr apocaliptice și ni se cere o minte căpitănească pentru a vedea just, cu distanțe chiar față de noi înșine. Nu lua linia lui Noica. Hai să fim măcar câțiva în acest blestemat exil care să murim frumos, din picioare, strigând pericolul iudaic și masonic al comunismului, rugându-ne până la jertfă lui Isus Hristos.

În chestia unirii, Stănicel nu poate face nimic. El e frânt. Nu mai crede, nu mai are nimic de jertfit. E frate bun, sentimental. Dar atât. Pentru unire ne trebuie intensități purificatoare.

Spune salutări lui Cârdu și lui Mardarie. De Mardarie am dreptul să cred că e supărat pe mine ori că e de-o lenie ce întrece chiar fabula. A scris frumos. L-am publicat. Îi țin redacția deschisă. Dar el nu vine. Ranchiună? Mihovenită? Păcat. Nu uita să te pregătești sufletește și să scrii volumul de poeme, undeva la soare. La soarele inimii...

Cu o îmbrățișare de frate necăjit:

Vasile Posteucă

Notă: Text dactilografiat pe hârtie albă, format A4 (29 × 21 cm) pe o singură față, numerotată sus „2", cu corecturi și semnătură olografe, cu cerneală neagră.

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

GÂNDURI PENTRU EXIL

Blestemul de a fi exilaţi în exil, de a nu găsi nici o înţelegere în lumea vestică pentru lupta noastră creştină şi naţională în faţa comunismului ateu şi mişeleşte internaţional, ne împinge cu violenţă din domeniul politic în cel religios. Nu ne sunt ameninţate numai drepturile individuale, nu ne sunt robite numai neamurile în care credem şi în libertatea cărora am vrea să ne împlinim, ci ne este hărţuit şi vândut însuşi sufletul. Ne este atacată omenia, odată cu satanica încercare de a organiza şi conduce, adică a exploata planeta în afara ordinii naturale, în afara lui Dumnezeu. Din acest blestem, întoarcerea nu mai este posibilă. Faptul de a fi fugit de dracul ca să dăm de nănaşii lui, mari, atotputernici, materialişti, cinici şi batjocoritori în faţa valorilor spirituale şi a ideii de divinitate şi răspundere morală, nu ne îngăduie nici o altă ieşire din acest impas şi blestem istoric, decât continuarea mersului, a urcuşului obositor, spre dimensiunea de risc şi cumplita distanţă a libertăţii interioare, spre moarte la lume şi acceptarea bucuroasă a jertfei. Cei ce găsesc soluţie, chiar dacă de protest faţă de vânzările şi demisiile vestice, în dialog şi coexistenţă, în politrucire şi dare după deget, nu fac decât să se condamne singuri la moartea cea fără de înviere. Această amarnică dialectică a exilului, odiseea exilatului nu e de ieri ori de azi. E veche de când istoria umană. Ea a chinuit şi îngenuncheat pe toţi aceia care au îndrăznit să continue o luptă sfântă dincolo de hotarele ţării lor, în afara neamului, căutând adăpost la alte neamuri şi puteri, prietene ori măcar mânate de aceleaşi idealuri. Bătrânul Beneş spune în însemnările sale că cei mai mulţi exilaţi sfârşesc prin a urî şi a vinde idealurile sfinte cu steagul cărora şi-au înfăşurat inima la plecare, când au luat lumea-n cap. Dar exilul de azi, cu milioane de persoane deplasate, vărsate în univers, nu poate fi comparat cu cele de ieri. Prin măreţia şi satanismul forţelor care au fost în trântă în cel de-al doilea război mondial, dislocările de mase ce au avut loc în faţa puhoiului comunist, imediat după el, au aruncat în balanţă elemente ce depăşesc politicul, zguduind grindarele înalte ale concepţiei despre lume, raporturile omului cu Dumnezeu, integrarea lui tradiţională în familie şi comunitatea naţională. Această azvârlire a milioane de oameni în şuvoaiele răului şi ale suferinţei, nu mai poate fi soluţionată şi lecuită cu laşităţi, lepădări şi întoarceri. Chiar dacă oamenii se întorc, problema rămâne, blestemul se aude hăuind, zgâlţâind stâlpii planetei, adâncurile conştiinţei umane. Dacă exilul nu şi-a putut găsi casă şi prag sub meridianele vândute ale planetei, atunci cu siguranţă, el nu are cale întoarsă. Chemarea lui, vocala lui de destin, e mult mai luminoasă. El trebuie să creeze prin tragedia şi jertfele sale, lumea mai bună, mai dreaptă, guvernată de legi şi valori morale şi spirituale, pe care a visat-o şi a căutat-o.

În momentul de faţă, ne învăluie întunericul de dinaintea clipei când Dumnezeu a zis luminii să fie. Sunt zeci şi sute de dovezi clare că oameni de mare răspundere politică din Vest, oameni ce ocupă poziţii-cheie în strategia lumii libere şi democratice, simpatizează cu comunismul, îl susţin, îl ajută spre victorie. Şi nu numai oameni izolaţi, nu numai cazuri de psihopaţi şi trădători ai adevărului şi ai

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

destinului uman liber, ci clanuri întregi, forțe secrete, mafiote, duc lupta împotriva lui Hristos și a lui Dumnezeu, folosindu-se de sălbăticiile, ura și nebunia distructivă a hoardelor marxist-leniniste, favorizând, din interese tactice și de moment, înaintarea puhoiului stângist. Pentru a da timp forțelor ruseşti să se dezvolte la maximum, advocații lui Satan au inventat toate variantele posibile ale mișeliei și minciunii, de la coexistență la dialog, pentru necesitatea guvernării planetei, în doi la teoria umanizării treptate a comunismului care, zic ei, merge în mod inevitabil de la uciderea fără milă și fără judecată a zeci de milioane de oameni, spre blândețea mielului. Tot acestor mari tifoane cu morfină și anestezice aparțin și predicile pentru pace, ca și ridicola speculare a conflictului ruso-chinez. Emasculat și obezit de prea mult materialism, acest Vest nu numai că se joacă în mod iresponsabil și trădător cu propria sa libertate, cu propria sa viață, cu însuși destinul planetei, ci nimicește și dreptul omenirii la mântuire, la un raport de dragoste și ascultare față de Dumnezeu.

De aceea, îndrăznim să spunem răspicat că exilul se află încă o dată în exil. Țărmul pe care ne-am salvat din valurile ucigătoare ale oceanelor se surpă văzând cu ochii, e împins în apă de slugile ateismului. Lumea pe care am așteptat s-o găsim la sosire nu există încă. E un continent care încă nu a ieșit din valuri. Și pentru a lua formele credințelor și nădejdilor noastre, această lume are nevoie de eforturile umerilor noștri, de rugăciunile incandescente ale inimilor noastre.

Sunt mulți frați de exil care nu ne vor înțelege. Au plecat de acasă „în lapte" și nevoile vieții i-au împins spre alte ataşamente și legăminte, mult mai tari decât cele de ieri. Când le vorbești de nevoia de a ne găsi Patria pierdută, *lângă cer*, ei se uită la noi cu un fel de pretinsă și șireată mirare, făcându-se de către pădure, plecând pentru niște restructurări. În fond, s-au vândut. S-au coborât în hrube, au depus jurăminte draconice. Nu mai sunt ei, cei de ieri. Precum Iorga cândva nu mai era el însuși. Nu mai au în inimă țara, ci își apără niște aparențe, niște ședințe ascunse de joi seară, cu ciudate țarțămuri de gât, batjocorindu-l pe Hristos, scuipându-l și călcându-l în picioare. Aceștia nu ne mai înțeleg. Trec dincolo de înțelegere. Ne urăsc și ne prigonesc. Ne lovesc cu cumplită mișelie. Noi, de două ori exilați, și ei, de *două ori trădători*.

Dar dialectica aceasta amară a exilului nu are nimic de-a face cu bărbăția luptei în care am intrat, în care avem atâția morți și atâtea oseminte. În imensa lui majoritate, exilul se ține splendid. Din toate manifestările românești la care am participat în aceste decenii de deșțărare și singurătate, am putut vedea că agenții, politrucii intruși în vest, defetiștii, alăturații mafiilor nu fac prin excepția lor decât să întărească regula binelui, să dea noi intensități adevărului național și creștin care ne mână în furtuni și dă sens ceresc luptei noastre.

Natural că cei ce se așteptau la platforme gata construite, pentru a ține discursuri și a porni guvernări, se vaită și se lasă cuprinși de uri și târguieli necinstite, grăbite. Singura scândură sub picioarele noastre sună a sicriu, a pregătire de moarte. Răul este atât de adânc înstăpânit în lume, încât biruința care va veni va

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

fi numai biruința prin martiriu. Planeta e împărțită în două, dar frontiera despărțitoare nu mai coincide cu cortina de fier, ci cu cortinele mișeliei, cu interesele strategice inexplicabile ale mafiilor care s-au instaurat în cancelariile politice. Iar pentru noi, linia despărțitoare trece numai prin sângele clocotit al inimii chinuite, care vrea, nu guvernări cu orice preț, ci înviere și mântuire, după o dreaptă împlinire în lume a destinelor naționale. Ne-am permis aceste balansări pe funia înaltă a pericolelor de azi numai pentru a ne pipăi mai bine identitățile sufletești și a încerca să ne întâlnim cu nivelurile din noi, unde domnește tăcerea și de unde izvorăște lumina. Marele pelerinaj al *exilului în exil* de-abia acum începe.

* * *

Problema culturii în exil și mai ales a culturii românești a fost și este însăși problema *respirației* noastre. Generația noastră s-a ridicat până la nivelul amețitor și purificator al Majadahondei, numai fiindcă a avut acces la metaforă, pentru că a depășit, cu milioane de ani lumină, valea cu umbre a politicului. De aceea, în exil, intelectualii români nu s-au mărginit numai să-și continue acele exerciții *ad integrum* ale meditației și creației, ale studiului laborios și ale cercetărilor științifice, ci au fondat și instituții menite să adune și să scape de la ardere și bestială nimicire, realizările noastre artistice și științifice de dinaintea potopului roșu. Așa au luat naștere Biblioteca Română de la Freiburg și Societatea Academică Română, Fundația „Iuliu Maniu" din New York, Institutul de Cercetări Sociologice din Pittsburgh, și atâtea altele. Grija viitorului și a continuității românești în lume se mutase, la un moment dat, din țară în inimile libere ale exilului. Și trebuie să spunem că exilul s-a împlinit frumos, ca nivel cultural. Avem oameni de mare vază și valoare care s-au încetățenit pe planetă prin creațiile lor literare și artistice, prin contribuțiile lor de rară importanță științifică și filosofică. Ne-am dat seama bine de acest lucru la Congresul Societății Academice Române de la Washington D. C., din vara aceasta, unde, [prin] înălțimea ținutei cu adevărat academice și a prelegerilor oferite, s-a pus pe tapet problema culturii, în însăși esența și misiunea ei. Și mai mult decât atât: s-a definit *cultura românească* în tot ce are ea mai valabil și specific, mai planetar și etern. În mod nativ și subconștient s-a pus mereu accentul, acolo, pe *verticala culturii*, pe acea cuprindere a *știrii* românești care răspunde-n mistica națională, ce se hrănește din chemarea și splendoarea omului și pământului românesc, ca să vorbim ca Mihai Niculescu. De aceea, intruşii coexistenței și dialogiștii s-au simțit tare prost în arena de la Washington, barați de tăcerea atât de grăitoare a Monseniorului Bârlea, respinși cu demnă vehemență de plenul congresului. Au fost puțini și foarte irelevanți acești călcători în străchinile culturii și, se vede, misiunea lor a fost ca să dea ghiont și mai definit luminii spre tribuna afirmațiilor spirituale, spre acel adevăr care-l face și-l ține pe om liber. Un japonez (cred că Daisetzu Suzuki) a afirmat că cea mai mare avere și mândrie a culturii japoneze sunt *oamenii maturi*. Credem că avem dreptul la această mândrie și pe planul culturii românești. Chiar și în exil, cultura

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

românească a dat *oameni*. Tineretul de ieri, azi bătrân, a rămas tânăr, splendid nărăvit la zborul pe verticală, sfidător de pericole şi de moarte, capabile să înfrunte riscul piscurilor şi bătălia furtunilor, apărând dreptatea românească, destinul neamului nostru fără destin. Faţă de acest fundal de sănătate morală şi de experienţă mistică a culturii româneşti care se menţine atât de minunat pe linia Luceafărului, timoraţii şi uscaţii arenei noastre culturale nu pot decât să se facă ridicoli, să se dea în gât pe ei înşişi, terfelindu-şi numele şi sufletul cu ieftine dialoghizări şi ruşinoase lepădări şi restructurări. Pentru că, dacă politicul se poate sataniza şi vinde la tarabele de aur şi de meschine interese din veac, cultura şi creatorii de cultură, preoţii metaforei spirituale trebuie să ţinem steagul sus, lângă grindarul de tăceri ale cerului. Ne vine să repetăm aceste adevăruri nu numai pentru a omagia pe cei iniţiaţi în taina culturii româneşti, ci şi pentru a-i trezi, dacă se mai poate, pe fricoşii şi slăbănogii care greşesc trenurile şi, în loc să meargă la serbarea lui 1 Decembrie la Cleveland, o apucă spre Detroit, pentru a face sluj în faţa lui Corneliu Bogdan, politrucul ceauşist. Aceşti fraţi, oricât de pompos şi umflat le-ar fi numele cultural, oricâte mii de compilări de filosofie orientală ar fi încopciat în volume groase, dovedesc că nu au nimic de-a face cu metafora şi cultura. Că sunt numai tarabari ai vorbelor siluite şi scoase la mezat. Cultura reală e numai jertfă pentru neam şi smerită ascultare de Dumnezeu.

Din fericire, aceşti măsluitori ai culturii în exil sunt foarte puţini. Generaţiile româneşti de mâine îi pot privi drept în ochi, aşa cum se cuvine. Grosul exilului, cu miile de adevăraţi intelectuali, ascultă cu credinţă de marile trânte şi învâltorări ale spiritului, de tainele cele mari ale inimii.

* * *

Al treilea gând al exilului e libertatea. Dacă cultura a fost bine definită ca fiind ceea ce ne mai rămâne după ce am învăţat o viaţă întreagă şi am uitat tot, libertatea trebuie definită ca fructul scump al unei îndelungi şi severe discipline, al unei totale renunţări la orice libertate şi consolare, la toate bucuriile pământeşti. Devenim liberi numai învăţând a muri, cum spune Mihai Eminescu. Numai murind definitiv la lume. A abuza de libertate, făcând ceea ce ne convine, ceea ce ne dictează animalul din noi, e numai robie şi ignoranţă. La nivelul culturii, tocmai fiindcă aceasta e rodul de aur al libertăţii, libertatea ca atare devine suprema obligaţie morală şi chemare spirituală. Nicăieri şi niciodată în lume şi în istorie problema libertăţii nu s-a pus mai acut şi mai zguduitor decât în exilul de acum. Ne-am luat lumea în cap din dorul superlativ de libertate. Am ştiut că numai în libertate vom putea crea, vom putea spune şi sluji adevărul, ne vom putea menţine raporturile interioare cu Dumnezeu, în acest veac în care faptul de credinţă este o vină mortală. Şi acum ce să facem? A ne vinde mafiilor, plecându-ne grumazul în legăminte înfiorătoare pentru a-l servi pe Satan, pe Antichrist? A ne întoarce la cei ce ne-au omorât şi alungat?

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

Problema exilului, ca şi a culturii româneşti, a vieţii şi împlinirii noastre pe pământ, se reduce la felul cum ne privim libertatea, cum facem uz de ea, cum vom şti să rezistăm în faţa cumplitelor ameninţări şi tentaţii, cum ne vom învrednici a primi moartea. E vorba de nişte perspective ce trec dincolo de veac şi de necazurile lui, dincolo de zarea propriilor noastre vieţi, spre împărăţia unor valori şi adevăruri-limite, spre tot ce a putut gândi omul vreodată mai înalt, mai înnobilator şi mântuitor. Iată de ce credem că exilul ia sensul drumului interior, al unicului drum ce ne-a mai rămas neumblat, accesibil, garantându-ne găsirea, întoarcerea acasă şi naşterea din nou.

Problema omului nou se pune acum cu o stringenţă şi urgenţă înspăimântătoare. Nu vom birui pe planul neamurilor şi al omenirii, cu atât mai puţin pe plan individual, până nu vom fi perfectat în noi, în majoritatea oamenilor trăitori pe planetă, un proces de eliberare şi culturalizare, de smerită şi reală reîncreştinare.

Creşte cu smeritele noastre lacrimi şi îngrijorări, cu mărturiile noastre în faţa mormintelor, o lume nouă. Şi aceasta se va dovedi cândva a fi fost cea mai înaltă chemare a exilului nostru.

Vasile Posteucă

Notă: Text dactilografiat pe hârtie albă, coală format A4 (29 × 31 cm), 5 pagini, copie xerox pusă la dispoziţia noastră de prof. univ. dr. Ovidiu Găină, pentru care gest îi mulţumim şi pe această cale. Publicat iniţial în „Buletinul Comitetului Naţional al Românilor Americani", în 1969, editat de Chirilă Ciuntu, periodic de negăsit în bibliotecile din România.

*

Constantin Noica, către Stan M. Popescu

21. XII. 1971, Bucureşti

Iubite prietene,

Îţi mulţumesc cu drag pentru studiul d-tale, care s-a încrucişat cu al meu. Îmi vei spune cândva dacă poţi face ceva pentru memoria prietenului nostru.

Aştept cu nespusă bucurie noua d-tale lucrare şi veşti despre activitatea, prodigioasă în continuare desigur, pe care o duci. Într-un fel, eşti dator să ne răzbuni pe noi, cei care suntem prea mult şi prea absurd reduşi la tăcere. Nu-ţi pot, ca atare, trimite nimic din cele trei sau patru lucrări care aşteaptă. Scriu, însă, ceva esenţial pentru mine şi s-ar putea să-ţi trimit peste câteva luni, cu simplu titlu de ornament prietenesc, noua lucrare, ca şi una sau două din cele batjocorite de timp şi de timpuri.

Vă doreşte, Doamnei şi D-tale, un an mai plin de fericiri şi de împliniri.

Te îmbrăţişează C. Noica

Notă: Text olograf, cu cerneală albastră, pe coală de hârtie albă, format A4 (31 × 19,2 cm), scris pe jumătatea foii.

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)

*

10. I. 1976, Bucureşti

Stimate Domnule Popescu,

Am primit la timp bunele Dv. lămuriri în legătură cu „Eminescu". Sunt pe cale să fac să apară traducerea lui din Kant, pe care de asemenea am să v-o trimit.

Observația Dv. în legătură cu „Reprezentația e un ghem..." mi-a dovedit că ştiți câte ceva despre truda noastră. Într-adevăr, în versiunea inițială comentariul era mai bogat. Sper că va putea fi aşa, într-o zi.

Mi-a părut rău că nu ați putut face nimic cu lucrările mele. Poate cu un *Goethe*, ce stă să apară. O versiune corectată din *Povestiri din Hegel* se află la Mateescu Frâncu, dacă-l cunoaşteți. E undeva prin spațiul Dv.

Cu prietenești urări pentru noul an, al Dv. devotat C. Noica

P. S. Aveți cele 2 vol. din *Rostirea românească*?

Notă: Text olograf, cu cerneală albastră, pe coală de hârtie albă, format A4 (31 × 19,2 cm), scris pe jumătatea foii.

BDD-A32597 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:20 UTC)